

УДК 618.11-003.4+616.523:612.017.1

**ОСОБЛИВОСТІ ЗАГАЛЬНОГО ТА МІСЦЕВОГО ІМУНІТЕТУ
У ЖІНОК З РЕТЕНЦІЙНИМИ КІСТАМИ ЯЄЧНИКІВ
І ГЕНІТАЛЬНИМ ГЕРПЕСОМ**

Н. Є. Горбань

ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України», вул.
П.Майбороди 8, м. Київ, 04050, Україна

Актуальність проблеми. Причиною порушень репродуктивного здоров'я жінок найчастіше стають запальні процеси статевих органів, зумовлені впливом інфекцій, що передаються статевим шляхом, які обіймають одне з чільних місць в структурі гінекологічних захворювань [1, 2, 3, 6]. За даними МОЗ України частота даної патології залишається високою і становить понад 130,0 на 10 тис. жінок 18 років і старше [5]. Серед усіх пухлин яєчників доброякісні пухлини та ретенційні кісти яєчників (РКЯ) становлять 75–80 % [4]. До 80 % доброякісних утворень яєчників мають кістозну будову.

Незважаючи на численні роботи, присвячені дослідженню хронічних запальних захворювань геніталій та різним аспектам вірусобумовленої патології статевого тракту, питання про можливу роль вірусу генітального герпесу у розвитку РКЯ на тлі запальних захворювань жіночих статевих органів залишається не дослідженим та спричиняє значні труднощі у їхній діагностиці та лікуванні.

Мета роботи. Вивчити показники загального та місцевого імунітету у жінок з РКЯ і генітальним герпесом (ГГ) з метою вдосконалення методів діагностики даної сполученої патології.

Матеріали та методи. Досліджено особливості загального та місцевого імунітету у 149 хворих репродуктивного віку – 119 жінок із наявністю РКЯ на тлі герпесвірусного інфікування (ГВІ) геніталій (основна група), та 30 пацієнток із хронічними запальними захворюваннями органів малого таза (ХЗЗОМТ) без наявності РКЯ (група порівняння). Контрольна група – 20 здорових жінок репродуктивного віку.

З метою виявлення антигенів вірусу ГГ було досліджено мазки-зскрібки епітелію статевого тракту з використанням методу флуоресцентних антитіл (прямий метод Кунса) та методу люмінесцентної мікроскопії. Вірусологічне дослідження сироваток крові здійснювали методом імуноферментного аналізу. Використано стріповий імуноферментний аналізатор, імуноглобуліни діагностичні HSV-2, імуноферментні тест-системи фірми “Novum diagnostica”. Рівні імуноглобулінів (Ig) класів G, A, M та секреторного Ig класу A (sIgA) у сироватці крові визначали методом радіальної імунодифузії в гелі з використанням антисироваток відповідної специфічності.

Результати. У пацієнток обох досліджених груп хворих було

виявлено наявність ГВІ І-го типу, обумовленої вірусом простого герпесу 1-го типу (ВПГ-1) та ГВІ ІІ-го типу, викликаного ВПГ-2, відповідно, у 21,8 % і 47,9 % випадків у хворих 1-ї групи та у 23,3% і 56,7% випадків у пацієнток 2-ї групи. Водночас, звернув на себе увагу факт інфікування простим – 20,0 % випадків та генітальним – 35,0 % випадків герпесом у жінок контрольної групи, які вважали себе здоровими, та не знали про наявність ГГ. При вивченні особливостей вираженості збігу ступеня експресії антигенів (АГ) ВПГ-2 в обох біотопах – епітелії піхви (ЕП) та епітелії цервікального каналу (ЕЦК) – було встановлено, що у хворих із РКЯ спостерігався збіг позитивних результатів проявів вірусного навантаження в обох біотопах у 24,4% пацієнток, у хворих із ХЗЗОМТ – у 30,0% осіб, а у здорових жінок – у 10,0% осіб, ($p>0,05$).

Вищезазначений спосіб ранжування ступеня вираженості експресії АГ ВПГ-2 дозволив виявити особливості, які свідчать, що відсоток відсутності збігу ступенів експресії АГ ВПГ-2 в різних біотопах репродуктивної системи досить великий та варіює від 25,0% до 29,4%, що вказує на необхідність обов'язкового обстеження на наявність ГВІ у всіх біотопах.

Під час паралельного проведення аналізу рівнів концентрацій основних видів Іg класів М та G в сироватці крові порівняно зі ступенем експресії АГ ВПГ-2 місцево (ЕП та ЕЦК) у пацієнток із РКЯ на тлі ГВІ геніталій було встановлено, що у групі хворих із відсутністю проявів експресії ВПГ-2 в ЕП позитивні рівні ІgG-АТ до ВПГ-2 були виявлені у 48,4% випадків, а позитивні рівні ІgM-АТ – у 30,6% пацієнток. Аналогічні співвідношення були виявлені у групі хворих із відсутністю проявів експресії ВПГ-2 в ЕЦК: позитивні рівні ІgG-АТ до ВПГ-2 було визначено у 53,0% з них, а позитивні рівні ІgM-АТ було діагностовано у 26,5% випадків.

Висновки. Недостатня інформативність від'ємних результатів дослідження на наявність ВПГ місцево (ЕП, ЕЦК), диктує необхідність проведення дослідження на наявність ІgM-АТ та ІgG-АТ до ВПГ-2 за відсутності експресії АГ в ЕП та ЕЦК.

Література

1. Вовк І. Б. Репродуктивне здоров'я жінки і герпесвірусна інфекція / І. Б. Вовк, Н. Є. Горбань // Педіатрія, акушерство та гінекологія. – 2010. – № 1. – С. 93–99.
2. Кузьмин В.Н. Инфекции, передаваемые половым путем, и охрана репродуктивного здоровья женщин / В. Н. Кузьмин, Л. В. Адамян, Д. А. Пустовалов. – М., 2010. – 123 с.
3. Подольский В. В. Актуальные проблемы репродуктивного здоровья женщин в Украине / В. В. Подольский, И. Б. Вовк, А. Г. Корнацкая // Здоровье женщины. – 2010. – № 4. – С. 121–126.
4. Пухлиноподібні ураження яєчників (діагностика та лікування): метод. рекомендації / [І. Б. Вовк, А. Г. Корнацька, В. К. Чайка та ін.]. – К., 2007. – 32 с.

«БІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ – 2014»: Збірник наукових праць V Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених і студентів. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2014. – С.312-314.

5. Характеристика репродуктивного здоров'я населення України / О. О. Дудіна, Н. Г. Гойда, Р. О. Моїсеєнко [та ін.] // Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідемічну ситуацію. 2010 рік : монографія / [за ред. О. В. Аніщенка]. – К., 2011. – С. 54–66.

6. Genital herpes: gynaecological aspects / M. Steben, D. Money, T. Wong [et al.] // J. Obstet. Gynaecol. Can. – 2008. – Vol. 30, № 4. – P. 347–361.